

TÖRTÉNELEM

MINTAFELADATSOROK

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI FELADATSOR (I.)

(A feladatok megoldásához Történelmi atlasz és Helyesírási kézikönyvtár használható!)

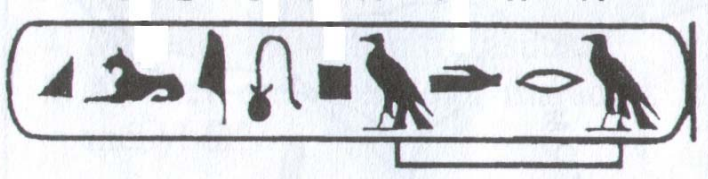
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok

1. FELADAT

Az ókor művelődéstörténeti emlékeire utalnak az alábbi képek. Mit ábrázolnak?

a)

b)

c)

d) Melyik civilizációhoz köthetők a képek?

2 pont

2. FELADAT

Az alábbi ókori személyekhez milyen tevékenység köthető? Betűjelekkel válaszoljon!

A) történetíró

B) szónok

C) filozófus

a) Ciceró

b) Arisztotelész

c) Thuküdidész

d) Tacitus

2 pont

3. FELADAT

Melyik mai országba utazna el, ha meg szeretné nézni a következő ókori emlékhelyeket?

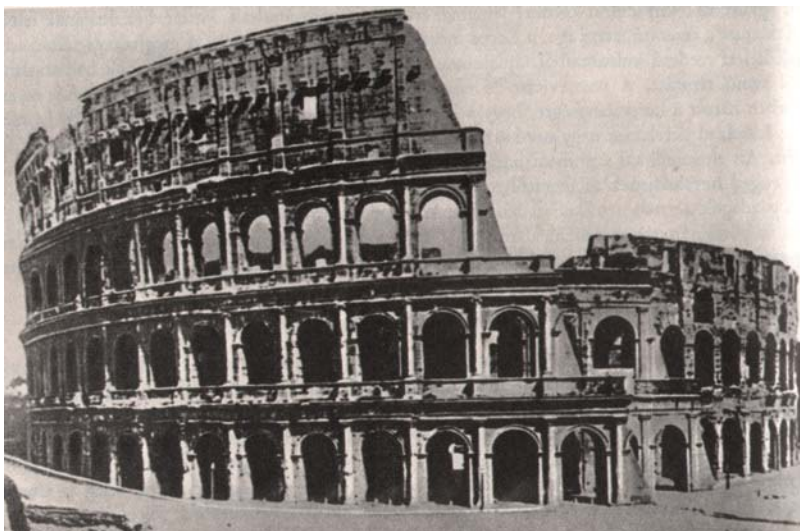
Akropolisz

a)

Aquincum romjai

b)

Colosseum

c)

2 pont	

4. FELADAT

Húzza alá a magyar nép korai történetével kapcsolatos felsorolásban az oda nem illő szót!
Indokolja meg választását!

a) Hunor, Magor, Emese, Árpád

b) Indoklás:

c) Levédia, Szilézia, Etelköz, Magna Hungaria

d) Indoklás:

e) táltos, fejedelem, gyula, ispán

f) Indoklás:

g) nemzetség, törzs, nagycsalád, nemzet

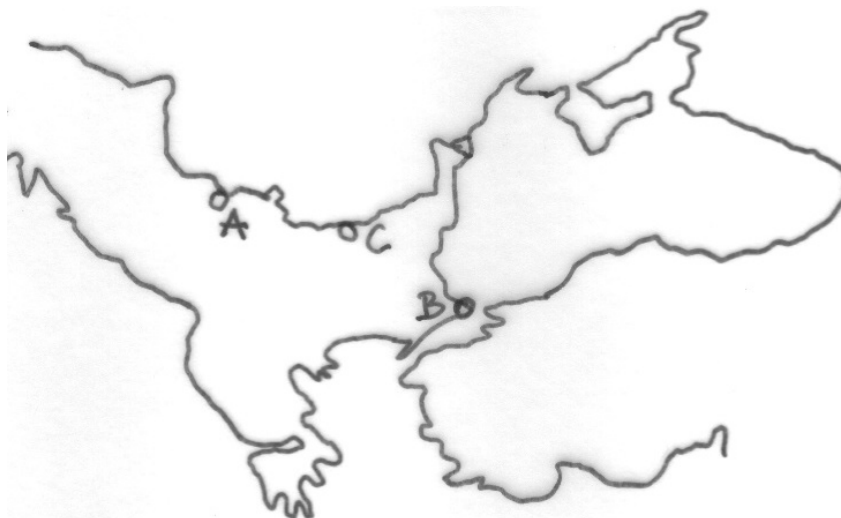
h) Indoklás:

4 pont

5. FELADAT

Jelölje a térképen XIV–XV. századi törökellenes harcok három színhelyét! Számjelekkel válaszoljon!

- 1) Nikápoly 2) Nándorfehérvár 3) Konstantinápoly

3 pont

6. FELADAT

Soroljon föl **három**, Széchenyi István által a hazai közlekedés fejlesztésére szorgalmazott kezdeményezést!

.....
.....
.....

3 pont

7. FELADAT

A forrás a tatárjárás legjelentősebb csatájáról, az 1241 áprilisában lezajlott muhi ütközetről tudósít. Melyik seregre igazak az alábbi állítások? *Betűjelekkel válaszoljon!*

„A tatárok nem messze a hadseregtől találtak egy gázlót, és egy éjszaka alatt mindnyájan átkeltek rajta, és hajnalban a király seregét körülveve, jégesóként kezdték löni nyilaikat a hadseregére. A magyarok, részint hogy meglepték, részint hogy ravaszsággal megelőzték őket, fegyvert öltve lóra szálltak, de a katonák nem tudták uraikat, az urak katonáikat megtalálni, és amikor harcba indultak, lanyhán és egykedvűen vonultak. A nyíllövésnek oly sűrűn estek, hogy a harcosokat szinte árnyékba borították, és a nyilak úgy repdestek a levegőben, mint a sáskák és szöcskék szoktak szállni. És így, mivel a nyílzást nem tudták megállítani, visszatértek a sereg kötelékébe. A király pedig nem volt képes felállítani a csatarendet. És ha a magyarok a sereg egy-egy részéből összegyűlten vonultak a harcba, a tatárok szembejöttek velük nyilaikkal, és arra kényszerítették őket, hogy visszavonuljanak a sereg körletébe, úgyhogy a szerfölött nagy hőség és a hely szűke következtében akkora fáradtság vett erőt rajtuk, hogy a király és a kalocsai érsek, akik aggódva rettegtek, sem fenyegetésekkel, sem hízelgésekkel és buzdítással nem voltak képesek harcba küldeni őket, hiszen hajnaltól egészen délig ebben a szorongatott helyzetben voltak már.”
(Rogerius: *Siralmas ének című munkájából.*)

A) magyarra	a) A teljes hadsereg a nomád harcmodor alapján küzdött.
B) tatárra	b) Lovas harcmodor jellemzi.
C) mindkettőre	c) Meglepte az ellenséget.
D) egyikre sem	d) Legfontosabb fegyvere a számszeríj volt.
	e) Nem tudott hadrendbe állni.
	f) Súlyos hadvezetési hibát követett el.

3 pont

8. FELADAT

1301 és 1526 között a magyar trónon több dinasztia váltotta egymást. Melyik uralkodócsaládhoz tartoztak a következő uralkodók? *Betűjelekkel válaszoljon!*

A) Jagelló	a) I. (Nagy) Lajos
B) Hunyadi	b) Zsigmond
C) Anjou	c) V. László
D) Luxemburg	d) Mátyás
E) Habsburg	e) II. Lajos
F) Capet	

5 pont

9. FELADAT

A XVI. század történetével kapcsolatos állításokat sorolunk fel. Írjon „I” betűt az igaz és „H”-t a hamis állítások elé!

- Luther Márton 1517-ben kezdte hirdetni tanait.
- Luther Márton tanainak hatására alakult meg a jezsuita rend.
- Kálvin János magyarországi követőit reformátusoknak nevezzük.
- Az unitáriusok elfogadták a Szentháromságot.

4 pont

10. FELADAT

Döntse el az 1848-as áprilisi törvények alábbi részlete alapján, hogy ki rendelkezett választójoggal a felsorolt személyek közül! *Betűjelekkel válaszoljon!*

„Politikai jogélvezetet azoktól, kik annak eddig gyakorlatában voltak, elvenni, a jelen országgyűlés hivatásának nem érezhetvén, mindazok, kik a megyékben és szabad kerületekben az országgyűlési követek választásában eddig szavazattal bírtak, e jog gyakorlatában ezennel meghagyatnak.

Ezen kívül:

Az országnak s kapcsolt részeknek mindazon bennszületett, vagy honosított, legalább 20 éves, és sem atyai, sem gyámi, sem gazdai hatalom, sem pedig elkövetett hűtlenség, csempészkedés, rablás, gyilkolás és gyújtogatás miatt fenyíték alatt nem levő lakosai, a nőket kivéve, törvényesen bevett valláskülönbség nélkül, választók:

a) Kik szabad királyi városokban, vagy rendezett tanácsal ellátott községekben 300 ezüst forint értékű házat vagy földet, egyéb községekben pedig eddigi úrbéri értelemben vett $\frac{1}{4}$ telket, vagy ezzel hasonló kiterjedésű birtokot, kizáró tulajdonul, vagy hitveseikkel, s illetőleg kiskorú gyermekeikkel közösen bírnak.

b) Kik mint kézművesek, kereskedők, gyárosok telepedve vannak, ha tulajdon műhelyjel vagy kereskedési teleppel, vagy gyárral bírnak, s ha kézművesek, folytonosan legalább egy segéddel dolgoznak.

c) Kik, habár a fentebbi osztályokba nem esnek is, saját földbirtokukból vagy tőkájükből eredő 100 ezüst forint évenkénti állandó s biztos jövedelmet kimutatni képesek.

d) Jövedelmükre való tekintettel a tudorok, sebészek, ügyvédek, mérnökök, academiái művészek, tanárok, a magyar tudós társaság tagjai, gyógyszerészek, lelkészek, segéd-lelkészek, községi jegyzők és iskolatanítók, azon választókerületben, mellyben állandó lakásuk van.

e) Kik eddig városi polgárok voltak, ha a fentebbi pontokban leírt képességekkel nem bírnak is.”

V: volt választójoga

N: nem volt választójoga

- a) A. Antal egyetemi professzor. Pesten él családjával: feleségével és három gyermekével.
- b) B. Boldizsár 21 éves cipészsegéd.
- c) C. Csongor 18 éves jogáshallgató, ősi nagybirtokos család sarja.
- d)D. Dezső elszegényedett, birtoktalan nemesi család sarja, aki 200 ezüst forint értékű vidéki, kisvárosi házában él.
- e)E. Eulália 30 éves özvegy grófnő, 1000 holdas földbirtokkal.
- f) F. Ferenc felszabadított negyed telkes jobbágy.

3 pont

11. FELADAT

Az alábbi fogalmak, nevek a két világháborúhoz kapcsolódnak. Válogassa szét ezeket! *Betűjelekkel válaszoljon!*

- a) állóháború, b) antant, c) Doberdo, d) Szarajevó, e) totális háború,
f) partizán, g) Sztálingrád, h) Wilson, i) Voronyezs, j) koncentrációs tábor,

Első világháború

Második világháború

.....

.....

5 pont

12. FELADAT

Párosítsa össze a **második világháború** ugyanazon évében történt eseményeit! *Betűjelekkel válaszoljon!*

Egyetemes események

- A) A II. világháború kitörése
- B) A második front megnyitása
- C) Hirosimai atombombázás
- D) Anschluss
- E) A Szovjetunió megtámadása

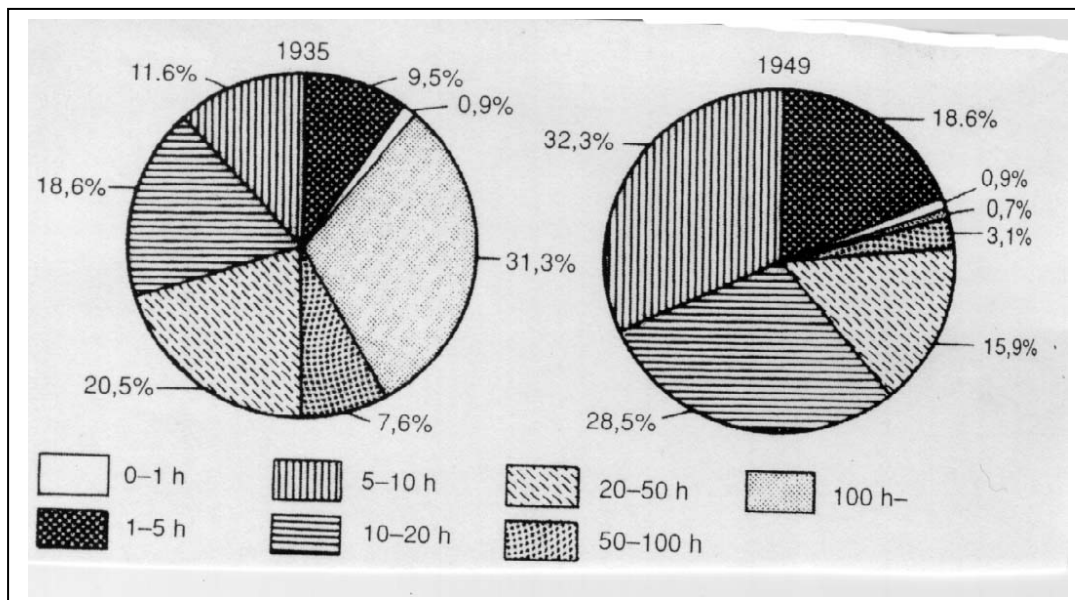
Magyar események

- a) Első bécsi döntés
- b) Magyar kiugrási kísérlet
- c) Kárpátalja elfoglalása
- d) Magyarország felszabadulása

4 pont

13. FELADAT

Az 1935-ös és 1949-es magyarországi birtokviszonyokat láthatja az ábrákon. A diagramok alapján válaszoljon az alábbi kérdésekre!

- a) Melyik birtoktípus volt az uralkodó 1935-ben?
- b) Melyik birtoktípus vált dominánssá 1949-re?
- c) Mi idézte elő a jelentős változást?

Hogyan alakította át ez a változás a magyar társadalmszerkezetet?

Melyik társadalmi csoport

- d) szűnt meg?
- e) erősödött meg?

5 pont

Összesen 45 pont

II. Szöveges, kifejtendő feladatok

OLVASSA EL FIGYELMESEN!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania: Kidolgozandó

egy, az egyetemes történelemre vonatkozó *rövidebb* feladat,

kettő, a magyar történelemre vonatkozó *egy rövidebb és egy hosszabb*,

különböző korszakokra vonatkozó feladat.

Kizárólag a helyesen kiválasztott feladatok értékelhetők!

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat, majd *karikázza be* az alábbi táblázatban a választott feladatok sorszámát! **A kettősvonallal elválasztott egységekben csak egy jelölés szerepelhet.**

	Korszakok, témák		A válasz hossza, pontszáma		
			rövid	hosszú	pont
Egyetemes történelem	1.	Athéni demokrácia	1.		12
	2.	Szövetségi rendszerek az első világháború előtt	2.		12
Magyar történelem	3.	Luxemburgi Zsigmond várospolitikája	3.		12
		Magyarország három részre szakadása		4.	21
	4.	Deák Ferenc és a kiegyezés	5.		12
		II. József és az abszolutizmus		6.	21
	5.	Sztálin-szobor avatása	7.		12
		Magyarország a második világháborúban		8.	21

Ellenőrizze választása helyességét!

A „**rövid**” kifejtés 70–90 szavas (kb. 6–8 soros), a „**hosszú**” pedig 130–150 szavas (kb. 25–30 soros) válaszokat igényel.

Feladat	Elérhető pont	Elért pont
1. (rövid)	12	
2. (rövid)	12	
3. (hosszú)	21	
Összesen	45	

EGYETEMES TÖRTÉNELEM

1. FELADAT

1. korszak: Athéni demokrácia (12 pont)

Mutassa be az alábbi forrásrészlet segítségével a Kleiszthenész-kori (Kr. e. VI. század) állam-szervezetet! Fogalmazza meg, miért nevezhetjük az athéni államot demokratikusnak!

„...először is mindenkit tíz phülébe osztott [Kleiszthenész] a négy helyett, mert azt akarta, hogy összekeveredjenek és így többen részesüljenek a polgárjogokban. Felállította aztán az ötszázak tanácsát a négyszázaké helyébe, phülénként ötven taggal az addigi száz helyett. ...Az egyes démoszokban lakókat egymás démosztársaivá tette, hogy ne apjuk nevével jelöljék meg őket, megkülönböztetve az új polgárokat, hanem mint démoszuk tagjait nevezzék őket meg...

Ezek megtörténtével az államrend a Szolóninál sokkal demokratikusabb lett. Hiszen Szolón törvényei közül a türannisz alatt sok feledésbe is ment, mert nem használták, Kleiszthenész viszont tekintettel a tömegre, másokat, újakat hozott, s ezek közé tartozik a cserépszavazásról hozott törvény is. Először az ezután a rendezés utáni ötödik évben, Hermokkreon arkhónsága alatt szövegezték meg az ötszázak tanácsa számára azt az esküt, amit még most is tesznek. Azután phülénként megválasztották a sztratégoszokat, mindegyik phüléből egyet, az egész sereg vezére pedig a polemarkhosz volt.”

(Arisztotelész Az athéni állam)

2. FELADAT

2. korszak: A szövetségi rendszerek az első világháború előtt (12 pont)

Mutassa be az első világháború előtti nagyhatalmi szövetségi rendszerek kialakulását!

- Nevezze meg az egyes szövetségeket, illetve az azokat alkotó hatalmokat!
- Térjen ki a szövetségeken belüli érdekekre és ellentétekre!

Használja a középiskolai Történelmi atlasz megfelelő térképét (térképeit)!

MAGYAR TÖRTÉNELEM

3. FELADAT

3. korszak: Luxemburgi Zsigmond várospolitikája (12 pont)

Mutassa be a forrásrészlet felhasználásával Luxemburgi Zsigmond várospolitikáját!

„2.§ Ez az ok, hogy országunk minden megyéjéből és kerületéből a követeket, és a királyi joghatóságunk alá tartozó városok, mezővárosok és szabad községek küldötteit összehívtuk, s mindnyájuknak és mindeniküknek kéréseit, kívánságait, előadásait, véleményeit és panaszait meghallgattuk, és pontosan megértettük: ...hogy némely városokat védfalakkal kell körülvenni, némely szabad községeket vagy mezővárosokat a városok rangjára kell emelni, ...

1.1.§ Hogy a fonttal, mérleggel, öllel való mérés, a bornak, gabonának kimérése, s általában minden megmérhető és mázsálható dolognak kimérése és mázsálása minden városban, a mezővárosokban, várakban, s egyáltalán országunk határain belül mindenütt Buda városunk mértéke szerint történjék...

2. Elrendeltük azonkívül, hogy az idegen kereskedőknek bármely városban posztót levágni és röfönként eladni, sőt egyszerre hat végnél kevesebbet eladni semmikor, még vasárnapokon se legyen szabad, ha ugyan azoknak a kereskedőknek van hat vagy ennél több darab posztójuk.

Hogyha másként mernének cselekedni, minden vég posztót, melyet jelen rendelés ellenére eladtak, elidegenítettek vagy elcseréltek, valamint az azokért netalán fizetett pénzt is el kell tőlük venni.

12. Ezenfelül, ha azoknak a városoknak a polgárai, melyeket újonnan létesítettünk és amelyeket más városok szabadságaival láttunk el, bíráik és esküdtjeik ítéletében és határozatában megnyugodni nem akarnának, megannyian ahhoz a városhoz, amelynek szabadságaival élnek vagy tárnokmesterünkhöz fellebbezhetnek.”
(Az 1405. évi városi dekrétumokból)

4. FELADAT

3. korszak: Magyarország három részre szakadása (21 pont)

Mutassa be az ország három részre szakadásának folyamatát (1526–1541)!

– Nevezzen meg néhány belső és külső körülményt, amelyek akadályozták a hódítóval szembeni eredményes védekezést!

Használja a középiskolai Történelmi atlasz megfelelő térképét (térképeit)!

5. FELADAT

4. korszak: Deák Ferenc és a kiegyezés (12 pont)

Mutassa be idézetek és ismeretei alapján, hogyan változott meg Deák Ferenc véleménye 1861 és 1867 között! Tárja fel azokat a hazai és nemzetközi tényezőket, amelyek az osztrák–magyar kiegyezéshez vezettek!

„Amit erő és hatalom elvesz, azt idő és kedvező szerencse ismét visszahozhatják; de amiről a nemzet, félve a szenvedésektől önmaga lemondott, annak visszaszerzése mindig nehéz, s mindig kétséges.”
(Az 1861-es országgyűlés feloszlata előtt.)

„Bizonytalan eseményektől várni a kétes jövőt, és eközben a nemzet erejét és jólétét, bizodalmit és reményét napról napra mindinkább enyészni engedni: helytelen, sőt káros számítás lett volna, mert könnyen megtörténhetik vala, hogy a várt esemény be nem következik, vagy majd akkor következik be, amikor a segély elgyöngült nemzetünkre már késő.”

(1867. március 28. A közös ügyek tárgyában tett javaslatról)

6. FELADAT

4. korszak: II. József és az abszolutizmus (21 pont)

Mutassa be a szöveg alapján, miként vélekedett II. József az uralkodó feladatairól! Jellemezze a felvilágosult abszolutizmus működését, társadalmi fogadtatását!

„Minden alattvaló urától vár védelmet és biztonságot. Ezért az uralkodó kötelessége, hogy alattvalói jogait rögzítse, ügyeiket úgy vezesse, hogy a közjó és az egyén javát egyaránt szolgálja. (...) A legfőbb hatalom, ami az uralkodót illeti, minden határozatára, melyet rendelet formájában adnak ki, a kötelező jelleg bélyegét nyomja rá.”

„Vallási türelem annyit jelent, mint megengedni, hogy hivatalokban alkalmazható legyen, földbirtokot szerezhessen, és ipart űzhessen, és polgár lehessen vallási különbség nélkül mindenki, aki erre alkalmas és hasznára van az államnak.”

„A jobbágyság állapotját annyiban, amennyiben a parasztok ennél fogva eddigelé örökös kötelesség alá vettette és a földhöz kötve voltak, a jövőre teljességgel eltöröljük, és azt akarjuk, hogy ebben az értelemben a jobbágy nevezettel többé ne éljenek.”

(Tankönyvi idézet)

7. FELADAT

5. korszak: Sztálin-szobor avatása (12 pont)

Mutassa be a szövegrészlet alapján, hogy a Rákosi-korszak miként sajátította ki a nemzeti függetlenség eszméjét, s hogyan próbálta meg a diktatúrát jelképező Sztálin-szobrot a szabadság szimbólumaként megjeleníteni!

„Ő (ti. Sztálin) a magyar történelemnek is a legnagyobb alakja. István király államalapító munkája, a Hunyadiak és a Zrínyiek halált megvető honvédelem, Rákóczi hősi szabadságküzdelme, Kossuth Lajos, 1848-49 dicsőséges forradalma, Petőfi, Ady, József Attila álma, a Tanácsköztársaság roppant kezdeményezése, a magyar kommunisták három évtizedes, vértanúságban gazdag harca – a Szovjet Hadsereg győzelmével győzött. (...) A városunk fölé magasodó Sztálin-szobor azt hirdeti (...), hogy a hazát szeretni és hűnek lenni a Szovjetunióhoz, hazafiasnak lenni és proletár módra nemzetközinek lenni – egyet jelent.”

(*Szabad Nép*, 1951. december 16.).

8. FELADAT

5. korszak: Magyarország a második világháborúban (21 pont)

Mutassa be a szövegrészlet felhasználásával, hogy hogyan jutott el Magyarország a háború kezdetén elfoglalt fegyveres semlegesség pozíciójától a német megszállásig! Válaszában fejtsse ki, milyen belpolitikai következményekkel járt a háborúban való részvétel!

„Főméltóságú Úr!

Szószegők lettünk – gyávaságból – a mohácsi beszéden alapuló örökbéke-szerződéssel szemben...

A gazemberek oldalára álltunk – mert a mondvacsinált atrocitásokról egy szó sem igaz.

Sem a magyarok ellen, de még a németek ellen sem!

Hullarablók lettünk! A legpocsékabb nemzet. Nem tartottalak vissza. Bűnös vagyok.”

1941. április 3.

Teleki Pál

A TELJES FELADATLAP ÖSSZPONTSZÁMA 90 PONT